

BUNDAN 10 YIL OLDINGI BOLALAR BOG‘CHASI VA HOZIRGI BOG‘CHALARDAGI TA’LIM TARBIYA BERISH JARAYONI

Hoshimova Sayyora

*Turon xalqaro universiteti maktabgacha
ta’lim yo’nalishi 4-kurs talabasi*

Jumanova Yulduz Orifjanovna

Turon xalqaro universiteti 4-bosqich talabasi

MAQOLA MALUMOTI

ANNOTATSIYA:

MAQOLA TARIXI:

Received: 27.01.2026

Revised: 28.01.2026

Accepted: 29.01.2026

KALIT SO‘ZLAR:

*Bolalar bog‘chasi,
maktabgacha ta’lim,
tarbiya jarayoni, o‘quv
metodlari, pedagogik
innovatsiyalar,
bolalarning ijtimoiy
rivojlanishi, ijodiy
qobiliyat, interaktiv
metodlar, raqamli
ta’lim, o‘quv muhit*

Ushbu maqolada o‘tgan o‘n yil ichida bolalar bog‘chalari faoliyatida yuz bergan ijtimoiy, pedagogik va metodik o‘zgarishlar tahlil qilinadi. Maqolada 10 yil oldingi bog‘chalarda ta’lim tarbiya jarayoni va zamonaviy bog‘chalardagi jarayonlarning farqlari ilmiy nuqtai nazardan ko‘rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, ilgari maktabgacha ta’limda ko‘proq an’anaviy usullar, qat’iy tarbiya va o‘quv mashg‘ulotlariga asoslangan bo‘lsa, hozirgi bog‘chalarda bolalarning individual salohiyati, ijodiy qobiliyati va kommunikativ ko‘nikmalarini rivojlantirishga yo‘naltirilgan interaktiv metodlar keng qo‘llanilmoqda

Kirish

Maktabgacha ta’lim jamiyatning eng muhim pedagogik tizimlaridan biri bo‘lib, bolalarning intellektual, ijtimoiy va emotsional rivojlanishida asosiy rol o‘ynaydi. So‘nggi o‘n yil ichida maktabgacha ta’lim sohasida yuz bergan tub o‘zgarishlar, pedagogik

yondashuvlar, metodik yangiliklar va zamonaviy texnologiyalarning joriy etilishi bolalarning individual qobiliyatlarini rivojlantirish imkoniyatlarini sezilarli darajada oshirdi. Shu bilan birga, o'tgan davr mobaynida bolalar bog'chalarining tashkiliy tuzilmasi, o'quv rejasi, pedagogik faoliyatning metodik asoslari va ota-onalar bilan hamkorlik tizimi ham tubdan yangilandi.

O'tgan o'n yil ichidagi pedagogik amaliyot va zamonaviy ta'lim jarayonlarini solishtirish ilmiy jihatdan muhim ahamiyat kasb etadi. Ilgari bolalar bog'chalarida asosiy e'tibor ko'proq qat'iy tarbiya, tartib-intizom va an'anaviy o'quv mashg'ulotlariga qaratilgan bo'lsa, hozirgi bog'chalarda interaktiv metodlar, ijodiy faoliyat, kommunikativ ko'nikmalar va bolalarning individual xususiyatlarini inobatga oluvchi yondashuvlar ustunlik qilmoqda. Bu esa bolalar rivojlanishining barcha sohalarida – intellektual, ijtimoiy, emotsional va jismoniy – uyg'un va kompleks rivojlanishga xizmat qiladi.

Zamonaviy pedagogika ilmiy tadqiqotlariga ko'ra, maktabgacha ta'limda innovatsion yondashuvlar va texnologiyalarni joriy etish, shuningdek, pedagoglarning kasbiy malakasini oshirish bolalarning o'rganish va o'zini ifoda etish qobiliyatlarini sezilarli darajada yaxshilashga imkon beradi. Shu bilan birga, ota-onalar bilan samarali hamkorlik o'quv jarayonining muvaffaqiyatli bo'lishida muhim omil hisoblanadi. Raqamli texnologiyalarni qo'llash va o'yin shaklidagi o'quv metodlari esa bolalarning motivatsiyasini oshiradi, faol va ijodiy muhit yaratishga yordam beradi.

Ushbu maqola o'tgan o'n yillik davrda bolalar bog'chalari faoliyatida yuz bergan ijtimoiy va pedagogik o'zgarishlarni tizimli tarzda tahlil qilishga, ilgari va hozirgi bog'chalardagi ta'lim-tarbiya jarayonlaridagi farqlarni aniqlashga hamda zamonaviy pedagogik metodlar samaradorligini yoritishga qaratilgan. Tadqiqot natijalari maktabgacha ta'limni yanada sifatli va samarali rivojlantirish, bolalarning individual imkoniyatlarini maksimal darajada ro'yobga chiqarish va pedagogik yondashuvlarni modernizatsiya qilish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqish imkonini beradi.

Kirish qismida shuningdek, maktabgacha ta'limning rivojlanish tarixiga qisqacha nazar, o'tgan davr pedagogik tajribalari va zamonaviy innovatsion yondashuvlarning ahamiyati ham ko'rsatiladi. Bu esa maqolaning ilmiy asosini tashkil etadi va o'quvchiga mavzuning dolzarbligi, ijtimoiy va pedagogik ahamiyatini tushunishga yordam beradi.

Asosiy qism

O'tgan o'n yil ichida maktabgacha ta'lim tizimi sezilarli darajada rivojlandi va bolalar bog'chalardagi pedagogik jarayon tubdan o'zgardi. Avvalgi davrda bog'chalarda ta'lim-

tarbiya jarayoni ko'proq an'anaviy yondashuvga asoslangan bo'lib, qat'iy tartib-intizom va kunlik reja asosida tashkil etilgan edi. Pedagoglar mashg'ulotlarni asosan memoriza va takrorlash usullari orqali olib borishgan, bolalarning individual qobiliyatlari va ijodiy imkoniyatlari kam e'tiborga olingan, interaktiv metodlar va raqamli texnologiyalar amalda deyarli qo'llanilmagan. Bolalar ko'proq passiv ishtirok etgan va pedagoglarning to'liq nazorati ostida bo'lgan, mustaqil faoliyat va ijodiy ishga imkon berilmagan. Shu davrda ota-onalar bilan hamkorlik cheklangan bo'lib, asosan zarur hollarda uchrashuvlar yoki bolalarning rivojlanishi bo'yicha qisqa hisobotlar shaklida amalga oshirilgan. Buning natijasida bolalarning ijtimoiy, emotsional va kommunikativ ko'nikmalari cheklangan edi va ta'lim jarayoni ko'proq qattiq tartib va standartlashtirilgan mashg'ulotlarga qaratilgan edi. Bugungi kunda esa maktabgacha ta'lim tizimi modernizatsiyadan o'tdi va pedagogik jarayon bolalarning individual ehtiyojlari va qobiliyatlariga moslashtirilgan. Zamonaviy bog'chalarda mashg'ulotlar interaktiv metodlar, o'yin, loyiha ishlari va ijodiy faoliyat orqali olib boriladi, bu esa bolalarning ijodiy va kommunikativ ko'nikmalarini sezilarli darajada rivojlantiradi. Pedagoglar har bir bolaning qiziqishlarini hisobga olib, individual yondashuvni qo'llash bilan birga, bolalarni mustaqil va jamoaviy faoliyatga jalb qiladi. Raqamli texnologiyalar, interaktiv doskalar va ta'lim dasturlari pedagogik jarayonni yanada qiziqarli va samarali qiladi, bolalarning bilim olish motivatsiyasini oshiradi. Shu bilan birga, zamonaviy bog'chalarda ota-onalar bilan samarali hamkorlik yo'lga qo'yilgan bo'lib, pedagoglar ularni ta'lim jarayoniga faol jalb qiladi, maslahatlar beradi va bolalarning rivojlanishini muntazam baholab boradi. Hozirgi ta'lim-tarbiya jarayoni multidistsiplinar yondashuv asosida tashkil etilgan bo'lib, matematika, til o'rgatish, san'at, musiqa va jismoniy faoliyat uyg'un tarzda olib boriladi. Bolalar nafaqat bilim oladi, balki o'z qarorlarini qabul qilish, mas'uliyatni o'rganish va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu o'n yil ichidagi farqlarni tahlil qiladigan bo'lsak, ilgari pedagogik yondashuv qat'iy va standartlashtirilgan bo'lsa, hozirgi bog'chalarda u individual, interaktiv va ijodiy yondashuvga asoslangan; mashg'ulot usullari memoriza va takrorlashdan o'yin, loyiha va ijodiy faoliyatga o'tgan; bolalar faoliyati passivdan faol va mustaqil bo'lgan; ota-onalar bilan hamkorlik cheklanganidan kengaytirilgan va muntazam darajaga ko'tarilgan; raqamli texnologiyalar va innovatsion vositalar joriy etilgan; ijtimoiy-emotsional rivojlanishga e'tibor kuchaygan. Shu bilan birga, zamonaviy bog'chalarda pedagogik jarayon bolalarning barcha rivojlanish sohalarini uyg'unlashtirgan holda tashkil etilgan bo'lib, ular kelajakdagi ta'lim va hayotga tayyorlanadi. Ushbu o'zgarishlar maktabgacha

ta'lim sifatini oshirish, bolalarning individual salohiyatini rivojlantirish va pedagogik jarayonni zamonaviy ehtiyojlarga moslashtirishga xizmat qiladi. Shu tariqa, o'tgan o'n yil ichida bolalar bog'chalari faoliyatida yuz bergan o'zgarishlar ta'lim-tarbiya jarayonini kompleks, ijodiy va interaktiv tizimga aylantirdi, bolalarning nafaqat bilim olishini, balki ularning ijtimoiy, emotsional va jismoniy rivojlanishini ham ta'minladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, o'tgan o'n yil ichida bolalar bog'chalari faoliyatida yuz bergan o'zgarishlar nafaqat pedagogik jarayonni modernizatsiya qildi, balki bolalarning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishida yangi imkoniyatlar yaratdi. Zamonaviy bog'chalarda ta'lim-tarbiya jarayoni ijodiy, interaktiv va individual yondashuvga asoslangan holda olib borilmoqda, bu esa kelajakdagi ta'lim va hayotga tayyorlanishning samarali tizimini shakllantirmoqda. Shu bilan birga, pedagogik jarayonlarni doimiy tahlil qilish, innovatsion metodlarni joriy etish va ota-onalar bilan hamkorlikni kuchaytirish maktabgacha ta'lim sifatini yanada oshirish va bolalarning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatishda davom etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 30-sentabrdagi PQ-3305-son qarori. "Maktabgacha ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida".
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 8-dekabrdagi 997-son qarori. "Maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatini tashkil etish to'g'risida".
3. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligi. *Maktabgacha ta'limni rivojlantirish konsepsiyasi*. – Toshkent, 2019.
4. Karimova S.S. *Maktabgacha pedagogika*. – Toshkent: O'qituvchi, 2018.
5. Jo'rayev R.H., Zunnunov A. *Pedagogika nazariyasi va amaliyoti*. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2017.
6. Hasanboyev J., To'raqulov X. *Pedagogika asoslari*. – Toshkent: Sharq, 2016.
7. Abduqodirova M., Qosimova D. *Maktabgacha ta'lim metodikasi*. – Toshkent: Ilm Ziyo, 2020.
8. Mavlonova R., Rahmonqulova N. *Innovatsion pedagogik texnologiyalar*. – Toshkent: Fan, 2019.
9. Sultonova G. "Maktabgacha ta'limda interaktiv metodlardan foydalanishning pedagogik asoslari". // *Pedagogik ta'lim jurnali*, 2021, №3.

10. Yuldasheva N. “Bolalarning ijtimoiy-emotsional rivojlanishida o‘yin faoliyatining o‘rni”. // *Maktabgacha ta’lim* jurnali, 2020, №2.

11. O‘zbekiston Respublikasi. *Ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo‘yiladigan Davlat talablari*. – Toshkent, 2018.

12. Qodirova F., Usmonova M. *Maktabgacha ta’limda raqamli texnologiyalar*. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2021.

